

כיצד ספר בראשית מתחבר לחמשה חומשי תורה?

ד"ר חזות גבריאלי

דף מקורות לשיעור בפילוסופיה יהודית

1. בראשית פרק א

(א) בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ :

2. בראשית פרק נ

(כו) וַיִּמַּת יוֹסֵף בְּרִמְאָה וְעֶשֶׂר שָׁנָיִם וַיְחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּשֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם :

3. שמות פרק א

(א) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִמָּה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ :

4. רש"י הירש בראשית פרק ה

(ד - כז) הוא מונה כאן את סדר הדורות עד למך, - כדרך שמנה את דורות בני קין. אנחנו מניחים גם כאן, שיש משמעות לשמות. לשם כך אין צורך לומר, שהאבות היו נביאים, ואופי הבנים היה תמיד כשם. כך, לדוגמה, אין צורך להניח, שאנוש עצמו היה בבחינת "אנוש", אולי האב קראו על שם אופי הדור, שכבר התגלה באותה שעה. יש דמיון בולט - למרות השינויים הקלים - בין שמות בני שת לבין שמות בני קין: קינן - קין; ירד - עירד; חנוך - חנוך; מהללאל - מחיאל; מתושלח - מתושאל; למך - למך. אולם, דורות בני קין הלכו הלוך וירוד: קין, חנוך, עירד, מחיאל, מתושאל; בסוף הדורות עומד למך, וקורא על כולם "הבל" - למרות התרבות שהחלה להתפתח בימיו. ואילו דורות בני שת פסחו על שני הסעיפים - מטוב לרע ומרע לטוב; גם בסופם עומד למך, והוא מבשר לדור את בשורת הנחמה. אחרי אנוש בא קינן, - קרוב אל קין: הדור ירד וסר מדרך ה', אחרי מהלל - אל: התעלות אל האל; אחרי ירד: ירידה חדשה; חנוך: התעלות חדשה; מתושלח: הפקרת ההמונים; בסוף הדורות בא למך. נתבונן עתה במהלך ההתפתחות הזאת. אחרי שת בא

5. וַיְהִי בְּנֵי נֹחַ הַלְצָאִים מִן הַתְּבָה, שֵׁם נֹחַם וַיִּפֹּת, וְחָם הוּא אָבִי כְנָעַן.

6. בראשית פרק יא

(לא) וַיִּקַּח תָּרַח אֶת-אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת-לוֹט בְּרֵהָרֶן בְּרֵבְנָו וְאֵת שְׂרָי פִּלְתּוֹ אִשְׁתֵּי אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כְּשָׂדִים לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד-חָרָן וַיִּשְׁבּוּ שָׁם :

7. בראשית פרק יב

(א) וַיֹּאמֶר יְקֹנָן אֶל-אַבְרָם לֵאמֹר מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלְדֹתֶיךָ וּמִבְּיַת אֲבִיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ :

(ב) וַאֲעֹשֶׂה לְגֹי גְדוֹל וְאַבְרָכְךָ וְאֶגְדָּלְךָ שְׁמֹךְ וְהִיָּה בְרָכָה :

8. בראשית פרק כג

(א) וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאַה מֵאַה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעֵי שָׁנָיִם שָׁנַיִם חַיֵּי שָׂרָה :

(ב) וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הוּא חֲבֵרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבֹא אַבְרָם לְסֹפֵד לְשָׂרָה וּלְבִכְתָּהּ :

(ג) וַיִּקְרָא אַבְרָם מַעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיִּדְבֹר אֶל-בְּנֵי-חֵת לֵאמֹר :

(ד) גֵּר-וָתוֹשֵׁב אֲנִי עִמָּכֶם תָּנוּ לִי אַחֲזֵת-קִבְרִי עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מְתִי מִלְפָּנַי :

9. בראשית פרק לו

(לא) וְאֵלֶּה הַמְלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוּם לִפְנֵי מֶלֶךְ־מֶלֶךְ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל :

(לב) וַיְמַלֵּךְ בְּאֲדוּם בְּלַע בְּרֶבְעוֹר וְשֵׁם עִירוֹ דְּנַהֲבָה :

(לג) וַיָּמָת בְּלַע וַיְמַלֵּךְ תַּחֲתָיו יוֹבָב בְּרֶזְרַח מִבְּצָרָה :

10. בראשית פרק לז

(ו) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׂמְעוּנָא הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתִּי :

(ז) וְהִנֵּה אֲנִי חֹנֵנוּ מֵאֲלֵמִים אֲלֵמִים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה קָמָה אֶלְמָתִי וְגַם נִצְבָּה וְהִנֵּה תִסְבִּינָה אֶלְמָתִיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוּוּן לְאֶלְמָתִי :

(ח) וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֲחִיו הַמְלָךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ אִם־מִשׁוֹל תִּמְשָׁל בָּנוּ וַיֹּסֶפוּ עוֹד שִׁנָּא אֹתוֹ עַל־חֲלֻמְתּוֹ וְעַל־דְּבָרָיו :

(ט) וַיִּחַלֶּם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיֹּסֶפֶר אֹתוֹ לְאָחָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲלֻמְתִי חֲלוֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשָּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאַחַד עֶשֶׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לִי :

(י) וַיֹּסֶפֶר אֶל־אָבִיו וְאֶל־אָחָיו וַיַּגִּידוּ בּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר לוֹ מֶה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתָּ הַבּוֹא בָּוֹא אֲנִי וְאִמִּי וְאָחָיךְ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְךָ אֶרְצָה :

(יא) וַיִּקְנֹאוּ־בּוֹ אָחָיו וְאָבִיו שָׁמַר אֶת־הַדָּבָר :

11. בראשית פרק לח

(א) וַיְהִי בַעֲת הַהוּא וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֵת אָחָיו וַיֵּט עַד־אִישׁ עַדְלָמִי וְשָׁמוֹ חִירָה :

12. בראשית פרק מז

(כז) וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיֹּאחֲזֵוּ בָּהּ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד :

13. פרשת ויחי

(כח) וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְחִי וַיִּמְיַעֲקֹב שְׁנֵי חֲלָיו שְׁבַע שָׁנִים וְאַרְבַּעִים וּמֵאֹת שָׁנָה :

(כט) וַיִּקְרָבוּ וַיְמַיְשְׁרֵאל לְמוֹתוֹ וַיִּקְרָא לִבְנֵוֹ לַיּוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם־נָא מְצָאתִי חַי בְּעֵינֶיךָ שִׁים־נָא יָדְךָ תַּחַת יַרְכְּי וְעֲשֵׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאַמֶּת אֶל־נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם :

(ל) וְשָׁכַבְתִּי עִם־אֲבֹתִי וַיְנַשְׂאֵתְנִי מִמִּצְרַיִם וַיִּקְבְּרֵנִי בְּקַבְרֵתָם וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֶעֱשֶׂה כְּדַבְּרֶךָ :

(לא) וַיֹּאמֶר הַשְּׁבַעָה לִּי וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ יִשְׂרָאֵל עַל־רֹאשׁ הַמֶּטֶה :